

UN CERCEL DE PROVENIENȚĂ BIZANTINĂ DESCOPERIT ÎN LOCALITATEA COPĂCEȘTI, COMUNA RUGINEȘTI, JUDEȚUL VRANCEA

DE

A. PARAGINĂ

În ultimii ani, Complexul muzeal Vrancea și-a îmbogățit patrimoniul cu noi și valoroase piese. Printre acestea se numără și cercele care face obiectul notei noastre.

Descoperirea acestuia a fost făcută în toamna anului 1974 de unul din foștii elevi ai Școlii generale din Copăcești¹ în pietrișul drumului ce unește școala cu localitatea sa de reședință².

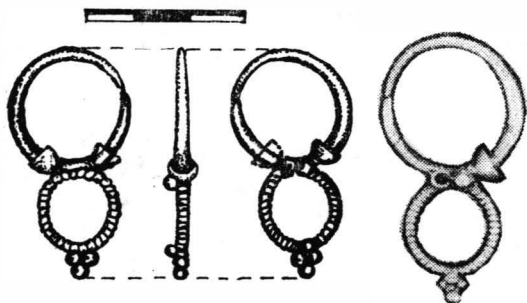

Fig. 1. Cercele de argint (secolele VII–VIII) descoperite în localitatea Copăcești, județul Vrancea.

Piesa este formată din două inele tangente lucrute prin turnare în tipare bivalve și apoi lipite.

Primul inel este mai mare decât cel de-al doilea și formează partea de prindere. Taiat și ascuțit la capete este în secțiune rotund, atât în partea superioară, cât și în cea inferioară. Un manșon de forma unui clopoțel se află în zona de contact a celor două părți³. În partea inferioară a acestui inel este prinsă prin lipire, cu rol de pandantiv, a doua verigă, de formă circulară, decorată cu striuri ce imită un șnur răsucit, iar de acesta din urmă o protuberanță alcătuită din patru bobite dispuse în formă de strugure. La locul de prindere al celor două inele (menționăm că inelul are numai o singură față), ca element de decor, cu scopul de a acoperi tăietura inelului pandantiv, dar și pentru a da mai multă rezistență piesei, se află lipit un „S” striat și culcat pe ambele verigi. Peste acesta, la capetele S-ului se afla câte o bobită din care una s-a pierdut mai demult.

Cercelul (nr. de inv. 18 858) este lucrat din argint, cu lungimea totală de 43 mm, diametrul inelului mare este de 23 mm și al celui mic de 15 mm. Greutatea piesei este de 3,7 g.

Din punct de vedere tipologic pentru această piesă nu avem analogii identice, însă găsim elemente comune la alte obiecte de podoabă de factură bizantină.

Astfel, în ce privește veriga mare, aceasta își găsește analogii în inelele cerceilor din tezaurul de la Priseca⁴, care aparțin celei de a doua jumătăți a secolului al VII-lea, cu precizarea că partea de jos a acestora este în secțiune pătrată sau romboidală.

¹ Piesa a fost recuperată de profesorul de istorie din localitate, Gheorghe Nica, care a donat-o Complexului muzeal Vrancea. Îi mulțumim și pe această cale.

² Descoperirea ei în asemenea condiții ne determină să credem că piesa ar putea proveni nu numai din locul respectiv, ci și de acolo de unde s-a adus pietrișul — piriul Domoșitei.

³ După cum arată fostul deținător, cercele ar fi avut două asemenea manșoane.

⁴ Bucur Mitrea, SCN, vol. 4, 1975, p. 121–124 și fig. 2.

De asemenea, apropieri se pot face cu unul din inelele descoperite la Coșoveni de Jos⁶, care aparțin celei de a doua jumătăți a secolului al VII-lea și începutul secolului al VIII-lea, partea inferioară a obiectului de aici fiind însă decorată cu șiruri de granule⁶.

În ceea ce privește forma cercelului (cercuri tangente) analogii găsim la Sărata Monteoru⁷ și la Bratei⁸, ambele descoperiri datate mai ales în secolul al VII-lea.

Unele elemente decorative, cum sînt de exemplu manșoanele laterale, sînt întilnite și la exemplarele încadrate în secolele al VII-lea și al VIII-lea e.n., ca acelea amintite de la Priseaca și Coșoveni, precum și la Noșlac⁹ și Gimbaș¹⁰.

În concluzie, bazîndu-ne pe asemănările cu piesele menționate, precum și pe particularitățile lui între care am include acel „S” striat cu bobite la capete, precum și finețea execuției, considerăm că cercelul descoperit la Copăcești poate fi încadrat din punct de vedere cronologic în secolele VII—VIII e.n.

În ce privește originea acestei piese o considerăm — bazîndu-ne pe modul de realizare, tipologie și ornament — ca fiind de proveniență bizantină¹¹.

Prezența ei în această localitate din apropierea confluenței Trotușului cu Siretul dovedește că și acest teritoriu din sud-vestul Moldovei a receptat în secolele VII—VIII e.n. influența culturală a civilizației bizantine.

UNE BOUCLE D'OREILLE D'ORIGINE BYZANTINE DÉCOUVERTE DANS LA LOCALITÉ COPĂCEȘTI, COMMUNE DE RUGINEȘTI, DÉPARTEMENT DE VRANCEA

RÉSUMÉ

Découverte près de la zone de confluence du Trotuș avec le Siret, à Copăcești, commune de Ruginești, la boucle d'oreille est confectionnée en argent par coulage et adhérence. Elle est formée de deux anneaux tangents et présente certaines particularités mais aussi des ressemblances avec quelques pièces datées du VII—VIIIe siècles avec lesquelles elle est contemporaine.

D'origine Sud-danubienne, la découverte témoigne que cette zone, située au sud-ouest de la Moldavie, a été, elle aussi, dans la période mentionnée, dans la sphère d'influence culturelle de l'Empire Byzantin.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. Boucle d'oreille d'argent, VIIe—VIIIe siècle, découverte dans la localité de Copăcești (département de Vrancea).

⁶ Maria Comșa, RESEE, 9, 1971, 3, p. 377 și urm. și fig. 1/6.

⁶ Ibidem.

⁷ Ion Nestor, Magazin istoric, 3, 6 (27), iunie, 1969, p. 25.

⁸ Ligia Bârzu, *Continuitatea creației materiale și spirituale a poporului român pe teritoriul fostei Dacii*, București, 1979, p. 66, fig. 13/1 și 2.

⁹ M. Comșa, *op. cit.*, p. 380, pl. 1.

¹⁰ Ibidem.

¹¹ Maria Comșa *op. cit.*, p. 380 pl. 1. Dan Gh. Teodoru, *Romanitatea carpato-dunăreană și Bizanțul în veacurile V—XI e.n.*, Iași, 1981, p. 35, fig. 9. Victor Teodorescu, în XIVème Congres international des études byzantines, Bucarest 6—12 septembre 1971, Résumés—Communications, București, 1971, p. 157—158.